

Chambre des Représentants.

SÉANCE DU 5 FÉVRIER 1925.

Proposition de loi complétant l'article 71 du Code pénal afin de consacrer la responsabilité civile des déments.

DÉVELOPPEMENTS.

MESSIEURS,

Notre législation fonde la responsabilité sur l'imputabilité des fautes. Elle n'admet pas de distinction entre la faute de caractère pénal et la faute de caractère civil.

Néanmoins, nous pouvons constater que la jurisprudence étend de plus en plus la notion de la faute aquilienne donnant lieu à des réparations civiles et que, d'autre part, les parquets et les juridictions répressives admettent de plus en plus fréquemment l'absence d'imputabilité.

Il en résulte que lorsqu'une personne en état de démence, même passagère, a commis un crime, aucune faute ne peut lui être imputée, par conséquent aucune responsabilité ne peut lui être réclamée. Parfois, elle est solvable et même riche; elle ne doit rien à ceux qu'elle a pu plonger dans la misère en les privant de leur soutien.

Cette situation d'une criante iniquité a fait scandale et il semble que le législateur ait pour devoir d'y chercher remède.

Qu'on n'applique pas la loi pénale à la personne irresponsable, rien de mieux; mais qu'il soit interdit de toucher à sa fortune ou à ses biens pour réparer le mal qu'elle a causé, paraît inacceptable.

Nous pensons qu'il faut reconnaître, même dans le cas de non imputabilité, le droit de la partie lésée à l'indemnité, et nous proposons de compléter dans ce sens l'article 71 du Code pénal.

Notre proposition, nous nous en rendons compte, n'est qu'un moyen empirique de parer au plus pressé. Il y aurait mieux à faire, et dans l'ordre civil. Il y

aurait à organiser la théorie du risque, c'est-à-dire de l'indemnisation pour tous les cas de dommages, consécutifs à des causes indéterminées ou fortuites, sans imputabilité précise. Mais cette théorie est encore très controversée parmi les juristes, et bien que notre législation l'ait déjà consacrée en matière d'accidents du travail, l'heure ne me paraît pas venue pour une réforme aussi importante pour sa généralisation.

Nous nous bornons donc pour l'instant à une modeste proposition d'ordre pratique.

J. DESTRÉE.

Kamer der Volksvertegenwoordigers.

VERGADERING VAN 5 FEBRUARI 1925.

Wetsvoorstel tot aanvulling van artikel 71 van het Strafwetboek ten einde de burgerlijke verantwoordelijkheid der krankzinnigen te bekrachtigen.

TOELICHTING.

MIJNE HEEREN,

Onze wetgeving grondt de verantwoordelijkheid op de toerekenbaarheid der schuld. Zij duldt geen onderscheid tusschen de schuld op strafrechtelijk gebied en de schuld op burgerlijk rechtsgebied.

Wij kunnen echter vaststellen dat de rechtspraak meer en meer het begrip der aquiliaansche schuld, aanleiding gevende tot burgerlijke vergoeding, uitbreidt, en dat, anderzijds, de parketten en de strafrechtbanken meer en meer het gebrek aan toerekenbaarheid aannemen.

Daaruit volgt dat wanneer een persoon, zelfs tijdelijk in staat van krankzinnigheid, een misdaad heeft gepleegd, hem geen schuld kan worden toegerekend, dienvolgens, van hem geen verantwoordelijkheid kan worden geëischt.

Soms is hij vermogend en zelfs rijk; hij is niets verschuldigd aan diegenen welke hij in de ellende heeft gestort met ze van hun broodwinner te berooven.

Deze schreeuwend onrechtmatige toestand heeft opspraak verwekt en het schijnt dat de wetgever voor plicht heeft daarin te verhelpen.

Dat men de strafwet niet toepasse op den onverantwoordelijken persoon, daar heeft niemand iets tegen; doch dat het verboden zij aan zijn vermogen of aan zijn goederen te raken om het kwaad te herstellen, dat hij veroorzaakt heeft, zulks schijnt onaanneembaar toe.

Wij meenen dat men, zelfs in het geval van ontoerekenbaarheid, het recht van de benadeelde partij op vergoeding moet erkennen, en wij stellen voor, artikel 71 van het Strafwetboek in dien zin te wijzigen.

Ons voorstel, wij geven er ons rekenschap van, is slechts een empirisch middel om in de dringendste behoeften te verhelpen. Er kan beter werk worden verricht

en wel op burgerrechtelijk gebied. Onder meer : de leer van het risico vast te leggen, d. i. de vergoeding voor al de gevallen van schade, als gevolg van onbepaalde of toevallige oorzaken, zonder nauwkeurig bepaalde toerekenbaarheid.

Die theorie wordt echter, onder de rechtsgeleerden, nog zeer betwist en, hoewel onze wetgeving dezelve reeds bekrachtigd heeft in zake van arbeidsongevallen, schijnt het uur niet geslagen voor eene zoo belangrijke hervorming als de algemeenmaking er van zou zijn.

Wij beperken ons dus, voor het oogenblik, tot een eenvoudig voorstel van practischen aard.

JULES DESTRÉE.

(N° 141. — ANNEXE. — *Bijlage.*)

CHAMBRE
des Représentants.

KAMER
der Volksvertegenwoordigers.

Proposition de loi complétant l'article 71 du Code pénal afin de consacrer la responsabilité civile des déments.

ARTICLE UNIQUE.

Il est ajouté à l'article 71 du Code pénal un second alinéa, ainsi conçu :

« Néanmoins, il reste tenu, dans les conditions où le serait une personne d'esprit sain, de réparer les conséquences dommageables de son fait. »

Wetsvoorstel tot aanvulling van artikel 71 van het Strafwetboek ten einde de burgerlijke verantwoordelijkheid der krankzinnigen te bekrachtigen.

EENIG ARTIKEL.

Aan artikel 71 van het Strafwetboek wordt een tweede lid toegevoegd, luidende :

« Hij blijft echter gehouden tot herstel van de schadelijke gevolgen zijner daad, in dezelfde voorwaarden als een persoon met gezonden geest dit zou zijn. »

JULES DESTRIÉE.